

Bokhandlerforeningen. Årsberetning 2011

Innhold

Bokhandleråret 2011.....	2
---------------------------------	----------

Om Bokhandlerforeningen.....	3
Kjerneområder for Bokhandlerforeningen	3
Generalforsamlingen.....	4
Valgkomitéen	4
Styremøter	4
Administrasjonen	4
Ny direktør i Bokhandlerforeningen	4
Medlemmer	5
Kjeder	5
Utsalgssteder.....	5
Andre bransjekontakter.....	5
Internasjonale kontakter.....	5

Rammevilkår og avtaleverk.....	6
Litteraturabonnement.....	7

Samfunnskontakt og politisk påvirkning	8
Bokhandlerforeningen i mediebildet.....	8

Digitalisering og e-bøker.....	9
---------------------------------------	----------

Litterære priser og stipend	11
Bokhandlerprisen.....	11
Bokhandelens forfatterstipend.	12
Rivertonprisen	12
Felles bokprosjekter	13
Gavekort	13
Oslo bokfestival	14

Bransjestatistikk, undersøkelser og analyser.....	15
Estimert totalomsetning i norsk bokhandel	15
Økonomiske nøkkeltall	17
Innkjøpsstatistikk	18
Forbrukerundersøkelser	20

Bransjeinformasjon og annen medlemservice	22
Aktiv hjemmeside	22
Bokforum	22
Medlemsfortegnelsen	22
Bok & samfunn - www.bokogsamfunn.no	22

Utvalg og representasjon 2011.....	23
---	-----------

Bokhandleråret 2011

2011 var året hvor en mulig boklov i Norge for alvor ble satt på dagsorden.

Den nåværende bokavtalen trådte i kraft 1. januar. Like etter ble boklovdebatten reist. Leder av Familie- og kulturkomiteen på Stortinget Gunn Karin Gjøl, tok i februar til orde for at Norge trengte en boklov. Det skulle gå noen måneder før Kulturministeren grep den hansken og varslet at hun ville ha en litteraturpolitisk utredning. Først ut på høsten ble utredningsoppdragene lyst ut og de skulle omfatte: *Effekten av litteratur- og språkpolitiske virkemidler i Norge, språk- og litteraturpolitiske virkemidler i Europa og overføringsverdien til Norge.*

2011 var et bokår på det jevne, men hvor vi i Norge klarer å opprettholde stabilitet i motsetning til mange andre land i Europa. 2011 var også året hvor det ble stilt store spørsmålstegn ved bokbransjens digitale utvikling. Bransjen igangsetter et større utredningsarbeid for å belyse status for bransjens digitale innovasjon som ender i en rapport i 2012. I Norge har vi ønsket å tilrettelegge for åpne løsninger, gjennom bokdatabasen. Bransjen mener dette er et viktig prinsipp som kommer bokleseren til gode.

Mva-fritaket må være uavhengig av format

Finansdepartementet har klargjort at mva-fritaket på bøker ikke gjelder uavhengig av format. Kulturdepartementet besluttet i løpet av våren 2010 at mva og e-bøker skulle sees i sammenheng med Mediestøtteutvalgets arbeid, derfor har dette arbeidet blitt videreført i 2011. Resultatet er status quo, fremdeles har e-bøker 25% mva mens papirbøker har 0 mva. I statsbudsjettet for 2011 fremmet Finansdepartementet forslag for å sikre norske aktører mot konkurranse fra utenlandske aktører. Et system for innkreving av mva for utenlandske aktører trådte i kraft 1. juli 2011, og er innført i flere EU-land. Bokhandlerforeningen mener primært at en bør ha en teknologinøytral definisjon av mva-fritaket, slik at parallelle utgivelser fritas. Hensikten med mva-fritaket er å bevare det norske språket – en begrunnelse som kanskje er viktigere enn noen gang. Målet er å gi leseren tilgang til bredden av e-bøker på norsk. Videreutviklingen av den nasjonale e-bokdatabasen har vært viktig, og salget av e-bøker startet forsiktig våren 2011. Den felles nasjonale bokhyllen, "Bokska", ble lansert, men fikk betydelig kritikk for å være svært lite brukervennlig. De fleste oppfattet "Bokska" som en tjeneste hvor en kunne handle bøker, mens det i realiteten kun er en software på en server som sikrer at når man kjøper en bok på en norsk nettbokhandel, så legges boken automatisk ut på en server på internett, også kalt skyen, etter at man har betalt. Ved utgangen av 2011 gjenstår fortsatt et stykke arbeid før det norske e-bok markedet og løsningene er helt tilfredsstillende. Dette vil bransjen finne løsninger på.

Litteraturpolitisk samarbeidsforum

Sammen har bransjen håndtert felles utfordringer. Litteraturpolitisk samarbeidsforum ble stiftet 2009. Samarbeidet inkluderer Den norske Forfatterforeningen, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen. I løpet av 2011 har forumet arbeidet for å påvirke arbeidet med boklov. Forumet etablerte blant annet en egen arbeidsgruppe som jobbet spesielt med problemstillinger knyttet til bokgruppe 2, som har en kortere tidsbegrenset bokavtale enn øvrige bokgrupper.

Vellykket Oslo bokfestival på andre året

Helgen 16.-18.september arrangerte Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen Oslo bokfestival for andre gang. Et stort arbeid ble lagt ned i forberedelser for å sikre et godt program og salgstelt på Karl Johan. Mer enn 230 arrangement og over 200 forfattere deltok. 120.000 mennesker besøkte festivalen. Bare medieomtaleverdien for bransjen er beregnet til over 12 millioner kroner. Prosjektet er treårig.

Leselyst med lesekviss på NRK

Årets store Leselystaksjon ble åpnet samtidig med Oslo bokfestival, og over 1500 skoler var påmeldt. Årets aktivitet var kviss tilrettelagt for alle klassetrinn, og hvor de eldste trinnenenes finaler ble sendt på NRK Superkviss. Bok til alle inngikk som en del av vårens aksjon.

Ny direktør

Bokhandlerforeningen skiftet direktør i 2011. Dermed var en lang og driftig epoke med en Randi S. Øgrey som direktør over. Bokhandlerforeningen har mye å takke henne for.

Hovedfokus i 2011 har naturlig nok har vært å sikre medlemmenes fremtidige rammevilkår. Trykket for å sikre en fremtidig boklov ble intensivert fra 2011. Prinsippet om fastpris på bøker inkludert fagbøker må fastslås, likeledes at en fremtidsrettet litteraturpolitikk også må gjelde nye teknologiske løsninger for formater, som e-bøker.

Hilsen Trine Stensen, direktør

Om Bokhandlerforeningen

Bokhandlerforeningen ivaretar bokhandlernes interesser, og arbeider for å styrke litteraturen og bokas plass i samfunnet.

Bokhandlerforeningen ivaretar bokhandlernes interesser, og arbeider for å styrke litteraturen og bokas plass i samfunnet. Et desentralisert og landsdekkende nett av bokhandler sikrer lik og rik tilgang til litteratur i hele landet, og at boka selges i utsalgssteder med høy kompetanse og god faglig veiledning.

Bokhandlerforeningen representerer over 600 bokhandler med over 3500 ansatte. Ca 90 prosent av landets bokhandler, inkludert samtlige bokhandlerkjeder, er medlem i foreningen. Medlemmene varierer fra de største kjedebokhandlerne til små, uavhengige bokhandler.

Kjerneområder for Bokhandlerforeningen

- Rammevilkår og avtaleverk.
- Samfunnskontakt (media) og politisk påvirkning.
- Bransjestatistikk, undersøkelser og analyser (dokumentasjon).
- Bransjeinformasjon & annen medlemsservice.

Generalforsamlingen

Generalforsamling for Den norske Bokhandlerforening ble avholdt i Gamle Losjen i Oslo 8. juni, i forbindelse med foreningens årsmøtearrangement. Forsamlingen representerte 200 stemmer inkl. fullmakter (korrigert for 10 % - regelen). Totalt var det 42 personer til stede, i tillegg til administrasjonen.

Temaet under "Åpen post" var: Hvorfor og hvordan gjøre bokhandelen mer synlig i mediabildet, med følgende innlegg:

- Hvorfor er det viktig at bokhandelen er synlig i media. Randi S. Øgrey, Bokhandlerforeningen.
- Den Lokale Bokhandelen. Anne Bjørg Røed, eier av Gravdahl Bokhandel, Hamar.
- Mange nye muligheter med Facebook for bokhandel. Lars Magnus Øksnes, Pingbull
- Digitale trender. Arild Bjørn-Larsen, Bokhandlerforeningens digitaliseringsutvalg.

Fagdag – Bokavtalen og fremtid

Fagdagen har utviklet seg til å bli en viktig faglig- og sosial møteplass i bokbransjen. Tema i 2011 var *Kommunikasjon, språk- og Litteraturpolitikk og Manøvrering ved overgangen til et mer digitalt bokmarked*. Seminaret samlet 169 deltakere til bl.a. en politisk debatt om en mulig boklov. Bokhandelens forfatterstipend ble utdelt under åpningen av fagdagen.

Styret

På generalforsamlingen 8. juni 2011 ble Siri J. Strømmevold, Tynset Bokhandel, enstemmig gjenvalgt til styreleder. Styret hadde etter 8. juni 2011 følgende sammensetning:

- Styreleder: Siri J. Strømmevold, Tynset Bokhandel/Fri Bokhandel
Vara: Ivar Tøsti, Per Magnussen Bok og papir/Fri Bokhandel
- Nestleder: Anne-Regine Bakstad, Tanum Bokhandel
Vara: Eva Svoldal, Tanum Bokhandel
- Nils Sund, NorliLibris
Vara: Morten Ås, NorliLibris
- Anne S. Posner, Studia
Vara: Ståle Åbotsvik, Akademisk Kvarter
- John Tørres Thuv, Ark
Vara: Øystein Hagen, Ark
- Rune Nicolaisen, Notabene
Vara: Sissel Nicolaisen, Notabene
- Lars-Ove Hammer, Haugen Bok
Vara: Harald Haugen, Haugen Bok

Valgkomitéen

Valgkomitéen består av Martin Antonsen (leder), Anne Bjørg Røed og Mette Reke.

Styremøter

Styret (DnB-forening og DnB-service) har avholdt 8 styremøter, hvorav ett telefonstyremøte. I tillegg ble det gjennomført et styreseminar. Direktøren er styrets faste sekretær. Det ble protokollført 93 saker. De viktigste sakene er omtalt i årsmeldingen.

Administrasjonen

Arbeidsfordelingen i administrasjonen gjenspeiler de prioriterte aktivitetsområdene for foreningen. I 2010 var det følgende bemanning i Bokhandlerforeningens sekretariat:

Randi S. Øgrey	Direktør (mai 2011)
Trine Stensen	Direktør (fra september 2011)
Anne Schiøtz	Rådgiver (konst.dir. mai tom august 2011) (100 prosent)
	Rådgiver (100 prosent)
Elin Øy	Konsulent (95 prosent)
Sidsel Henriksen	Regnskapsansvarlig (90 prosent)
Ingeborg Ekre	Prosjektleder Leselystaksjonen (90 prosent)
Kathrine Wegge	

Ny direktør i Bokhandlerforeningen

Etter 10 år som direktør i Bokhandlerforeningen ble Randi S. Øgrey headhunted til stillingen som administrerende direktør hos MBL (Mediebedriftenes landsforening). I løpet av sine 10 år i foreningen har Øgrey blant annet vært med på å få på plass to bokavtaler, en felles plattform for salg av e-bøker, Oslo bokfestival og Leselystaksjoner og vært en aktiv pådriver for et godt og konstruktivt samarbeid i bokbransjen.

Randi Øgrey ble etterfulgt av Trine Stensen, som den andre kvinnelige direktøren i foreningen. Stensen har bakgrunn fra en rekke lederstillinger bl.a. innen helsesektoren. Hun har betydelig erfaring som lobbyist.

Randi Øgrey sluttet i 2011 etter 10 år som direktør i Bokhandlerforeningen.

Trine Stensen, ny direktør i Bokhandlerforeningen.

89 prosent av landets befolkning bor i en kommune som har en eller flere bokhandler.

Medlemmer

Bokhandlerforeningens medlemmer hadde 646 utvalg pr. 31.12. 2011. 26 butikker ble avviklet, mens det var 17 nyetableringer. Avviklingen skjedde i hovedsak blant de mindre bokhandelene i distriktene, mens nye bokhandler ble etablert i kjøpesentra.

Kjeder

Notabene er den kjeden som utgjør den største andelen av medlemsmassen i antall utvalg. I den siste femårsperioden har Notabene vokst med 16 utvalg. Størst endringer i 2011 var det blant studentbokhandelene, hvor bl.a. Akademika fusjonerte med Tapir i Trondheim, og Studia i Bergen dannet egen kjede. Andelen kjedefrie butikker representerte derfor pr. 31.12. 40 butikker – 7 færre enn i 2010.

Tabellen viser hvordan antall utvalgssteder for de ulike kjedene og kjedefrie har utviklet seg de siste 5 år.

Utsalgssteder

Antall per kjede	2007	2008	2009	2010	2011
Akademika	11	11	11	12	27
Ark	89	94	102	103	105
Fri Bokhandel	114	110	112	114	106
Kjedefri	50	53	53	47	40
Libris	123	122	125	119	110
Norli	70	69	60	58	55
Notabene	129	136	134	143	145
Studia	5	5	5	5	6
Tanum	28	32	33	36	34
Unipa	21	21	19	18	18
Total	640	653	654	655	646

Tabellen viser antall utvalgssteder per 31.12.2011. Med utvalgssteder mener vi her hovedbutikker, filialer, nettbokhandlere, hyllemeter og skoleboksutvalg.

Per 31.12.2011 var utvalgsstedene fordelt slik: 191 hovedbutikker, 422 filialer, 11 nettbokhandler, 21 hyllemeter (f. eks mindre utvalg på flyplasser) og en skolesentral.

Andre bransjekontakter

Bokhandlerforeningen har god kontakt med andre sentrale aktører i bokbransjen. Gjennom Litteraturpolitisk samarbeidsforum møtes ledere i Den norske Forfatterforening, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Den norske Forleggerforening og Bokhandlerforeningen jevnlig. Tema for 2011 var bl.a. moms på e-bøker, bokavtalen, litteraturformidling, litteraturabonnementene og boklov.

!les

Bokhandlerforeningen sitter i styret til !les. Foreningen !les arbeider aktivt for et bredt, omfattende og varig engasjement for boklesing i Norge.

Internasjonale kontakter

EBF & IBF

Bokhandlerforeningen er medlem i European Booksellers Federation (EBF) og i International Booksellers Federation (IBF). EBF og IBF har felles sekretariat i Brussel. Foreningene arbeider aktivt for at kulturhensyn skal være overordnet økonomiske hensyn i forhold til vurdering av konkurranse innen boksalg, og for mva-frihet på bøker. I dette arbeidet inngår nær kontakt med EU-kommisjonen og EU-parlamentet. Bokhandlerforeningen deltar aktivt i EBFs arbeid og sitter i EBFs styre (executive committee). EBF er en viktig arena for god kontakt med andre lands foreninger og for erfaringsutveksling. Digitalisering av innhold er et viktig tema som EBF har satt på agendaen de siste årene i tillegg til mva-fritak og åndsverk.

Nordisk kontakt

De nordiske foreningene har god kontakt på e-post ved behov. Vi møtes også uformelt i samband med styremøter i EBF og på bokmessen i Frankfurt. Det er et mål å følge utviklingen i våre nordiske søsterland tettere.

Rammevilkår og avtaleverk

Lovfesting av fast bokpris er avgjørende for å bevare og skape utviklingsmuligheter for norsk litteratur og at denne er tilgjengelig over hele landet.

Bokavtalen

Bokavtalen mellom Den norske Forleggerforening og Bokhandlerforeningen trådte i kraft 1. januar 2011 og varer ut 2014, men for bokgruppe 2 til 31.12.2012. Bokavtalen har til hensikt å legge forholdene til rette for å styrke bøkenes posisjon i Norge gjennom å: Fremme kultur og kunnskapsformidling, stimulere leseinteresse og kunnskapstilegnelse og bidra til å styrke norsk språk og skriftkultur. Bidra til å opprettholde og sikre norsk bokutgivelse med bredde i emner og kvalitet, og øke respekten for opphavsretten. Fremme salg av bøker i begge målformer gjennom en rasjonell distribusjon og et effektivt, landsdekkende bokhandlernet, slik at tilgjengelighet og valgfrihet for forbrukerne ivaretas. Legge til rette for virksom konkurranse om utvalg, utgivelser og tilgjengelighet.

Fastprisen er avtalens bærebjelke. I den nye Bokavtalen har partene etter regjeringsbehandlingen justert Bokavtalen slik at den harmonerer med unntaksforskriften. Det innebærer at fagbøkers fastprisperiode settes til utgivelsesåret og frem til 1. mai året etter. Også lydbøker og e-bøker gis fastpris i det nye unntaket.

Den faste bokprisen på skjønnlitteratur, faglitteratur og sakprosa er avgjørende for å bevare og skape utviklingsmuligheter for norsk litteratur og sørge for at denne er tilgjengelig over hele landet.

Alle salgskanaler skal avstå fra å benytte kjøp av fastprisbøker til opptjening av lojalitets- eller medlemsfordeler i sine ulike bonusprogram, og alle salgskanaler skal avstå fra å tilby pakker, hvor andre bøker inngår, knyttet til kjøp av fastprisbøker.

Bransjeråd

Det er i tråd med Bokavtalen opprettet et bransjeråd som består av leder og direktør i Forleggerforeningen og leder og direktør i Bokhandlerforeningen. Rådet har i 2011 hatt 4 møter.

Boklov

Bransjen står samlet om at Norge trenger en boklov som bygger på dagens bokavtale. Bokhandlerforeningen mener det er avgjørende at vi lovfester de grunnleggende elementene i dagens bokavtale, med fastpris på bøker i en viss tid, og som sikrer lik distribusjon av ny norsk litteratur til samme tid over hele landet. Det er innholdet som skal produseres og tilgjengeliggjøres i stort mangfold, derfor bør en boklov gjelde alle formater, også digitale bøker. Fastprisordningen med dens skaffeplikt og litteraturabonnement sørger for stor distribusjon av ny norsk litteratur til mange lesere gjennom norske aktører. Bokhandelen kan gjennom disse ordningene satse på flere titler enn de ville gjort i et uregulert marked. Dette gir forutsigbarhet for forlagene slik at de kan satse på flere titler. Normalkontraktene mellom forfatteren og forlagene sørger for gode og forutsigbare vilkår for forfatterne.

Bokhandlerforeningen mener tiden er inne for å ta langsiktige verdivalg. Det handler om å lage et varig og robust system som verner om litteraturen. Norsk er et lite språk. Fjernes ordninger som stimulerer til skriving av kvalitetslitteratur på norsk, setter vi språket vårt under press.

Flere EU-land har i de senere år innført boklover. Kulturpolitisk regulering på nasjonalt nivå er akseptert i EU. Boklovene er begrunnet ut fra ønske om å støtte det nasjonale språket og bidra til mangfold og tilgjengelighet av litteratur. Derfor kan en si at den moderne veien å gå er fra avtale til boklov.

Litteraturabonnement

Litteraturabonnementene sikrer at innkjøpsbøkene blir tilgjengelige i flere bokhandler.

Litteraturabonnement

Litteraturabonnementene er viktige i byggingen av en sterk og mangfoldig norsk litteratur. Med de nye abonnementene tar bokhandlere og forleggere mer kulturpolitisk ansvar. De nye abonnementene sikrer at flere av innkjøpsbøkene fra Norsk kulturråd blir tilgjengelige i bokhandelen. Som motytelse får bokhandlerne bedre betingelser på de bøkene de tar inn. Det har vært en del utfordringer i forhold til å få en god oversikt over hva som kommer når, og hva som kan returneres. I 2011 la Forleggerforeningen til rette for merking av innkjøpsbøker i Mentor. De sendte også ut månedlige lister over hvilke bøker som hadde gått ut i abonnement foregående måned. Per 31.12.2011 hadde 443 bokhandler et abonnement.

Ansvar for oppfølging og rapportering av titler og antall ligger hos Forleggerforeningen. For 2011 foreligger denne oversikten over antall bøker som har gått ut i de ulike abonnementene i automatisk ordning:

Antall titler fordelt på abonnement	2011			2010
	FS	SD	SUM	SUM
Breddeabonnement	1161	1643	2804	2659
Distriktsabonnement	196	99	295	289
Kulturabonnement	335	271	606	543
Fagbokabonnement	ikke tilgjengelig	71	71	

Følgende fire litteraturabonnement er tilgjengelig:

Breddeabonnement: Omfatter ett eksemplar av alle nye titler i bokgruppe 3, 4, 5 og 6 (sakprosa, skjønnlitteratur, billigbøker og verk) utgitt av medlemsforlagene. Breddeabonnement gir 74 prosent førsteeksemplarrabatt av bokens faste utsalgspris.

Kulturabonnement: Omfatter samtlige bøker utgitt av medlemsforlagene som er oppmeldt til innkjøpsordningene administrert av Norsk kulturråd. Kulturabonnement gir 72 prosent førsteeksemplarrabatt av bokens faste utsalgspris. Kulturabonnement gir anledning til å kjøpe førsteeksemplarer utover selve abonnementet til 70 prosent rabatt i bokgruppe 3-6.

Bokhandlerne har returrett på førsteeksemplar av bøker som ikke er innkjøpt på de selektive ordningene, men som er påmeldt og sendt ut i Kulturabonnement. Totalt ble 687 titler utsendt hvorav 81 titler hadde returrett.

Fagbokabonnement: Omfatter bøker i bokgruppe 2 (lærebøker og profesjonslitteratur) utgitt av medlemsforlagene. Ordningen med tilpassede fagbokabonnement videreføres. Fagbokabonnement gir 70 prosent førsteeksemplarrabatt av bokens faste utsalgspris. Fagbokabonnement gir ikke anledning til å kjøpe førsteeksemplarer utover bøker i bokgruppe 2.

Distriktsabonnement: Omfatter bøker som er påmeldt i innkjøpsordningene fra bokgruppene 4.1 og 4.3 (norsk skjønnlitteratur for voksne og norsk skjønnlitteratur for barn & ungdom) fra medlemsforlagene. Distriktsabonnement gir 70 prosent førsteeksemplarrabatt av bokens faste utsalgspris. Distriktsabonnement gir anledning til å kjøpe førsteeksemplarer utover selve abonnementet med 70 prosent rabatt i bokgruppe 3-6. Abonnementet tilbys de minste bokhandlerne og begrenses oppad til å gjelde for inntil 1/3 av det totale antall bokhandlere med hovedkjøp i bokgruppe 3-6, dvs. ca. 200 bokhandlere.

Sortimentsrabatt: Sortimentsrabatt gis til bokhandler med abonnement. Sortimentsrabatten er på 2 prosent og beregnes av bokhandelens samlede bruttoinnkjøp (utover førsteeksempelret) av bøker til ordinær pris og ordinære betingelser innenfor bokgruppe 3, 4, 5 og 6. For fagbokabonnement gis sortimentsrabatt kun for innkjøp i bokgruppe 2.

Samfunnskontakt og politisk påvirkning

Foreningen har i løpet av året hatt politisk kontakt med representanter for Storting, regjering og flere departement.

Politiske møter

Foreningen har hatt flere politiske møter med representanter for Storting, regjering og departement, bl.a. var Kulturkomiteen på besøk. I forbindelse med Litteraturfestivalen på Lillehammer deltok styreleder Siri Strømmevold i debatt med bl.a. kulturminister Anniken Huitfeldt "Med lov skal bok- Norge bygges". Boklov var også temaet på felles årsmøte hvor en rekke representanter fra de ulike partiene stilte. Bokhandlerforeningen arrangerte også et seminar om læreboksituasjonen innen academia i samarbeid med Norsk studentorganisasjon, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Den norske Forleggerforening og Forskerforbundet.

Høringer

Bokhandlerforeningen leverte to hørings svar i 2011.

1) *Høringsuttalelse til Kulturdepartementet vedrørende Mediestøtteutvalgets utredning NOU 2010:14.* Kulturministeren har tidligere uttalt at merverdiavgiftsspørsmålet på e-bøker må sees i sammenheng med mediestøtteutvalgets konklusjoner. Mediestøtteutvalget har vært tydelige på at deres mandat ikke omfattet bokbransjen og at det ikke er naturlig å vurdere merverdiavgiftsspørsmålet for e-bøker ut fra mediestøtteutvalgets utredning. Bokhandlerforeningen tydeliggjorde at vi stiller oss bak denne vurderingen da bokbransjen ikke har blitt forespurt om å delta i utredningen. Samtidig poengterte vi at merverdiavgiftsfritak på e-bøker vil legge det beste grunnlaget for videreføring av en litteraturpolitikk som i snart fire tiår har gitt grobunn for et vitalt nasjonalt bokmarked der bøker kjøpes og leses i et omfang som er unikt i Europa og verden for øvrig.

2) *Høringsuttalelse til Finansdepartementet vedrørende forslag om forenklet registrerings- og rapporteringsordning for utenlandske tilbydere av elektroniske tjenester.* Bokhandlerforeningen mener primært at fritaket for mva bør være uavhengig av format for ellers like utgivelser (parallele utgivelser). Sekundært ba vi om tiltak for å sikre likebehandling av norske og internasjonale aktører som selger e-bøker i det norske markedet.

MERKUR-Bok

MERKUR-Bok er et kompetanseprogram for bokhandlere i distriktene, i regi av Kommunal- og regionaldepartementet. 66 bokhandler har deltatt i Merkur-bok programmet så langt. I 2011 ble det ikke igangsatt program for nye bokhandler, men flere oppsamlingsmøter for bokhandler som hadde gått på tidligere program. Fra og med 2010 var Merkur Bok helt integrert i Merkur, og distriktbokhandlere kan benytte de ordningene som gjelder for utkantbutikkene. Det betyr omstillingsordning, besøksordning, prosjektstøtte. Høsten 2011 ble det igangsatt et arbeid for å evaluere ordningen og se på fremtidige løsninger.

Bokhandlerforeningen i mediebildet

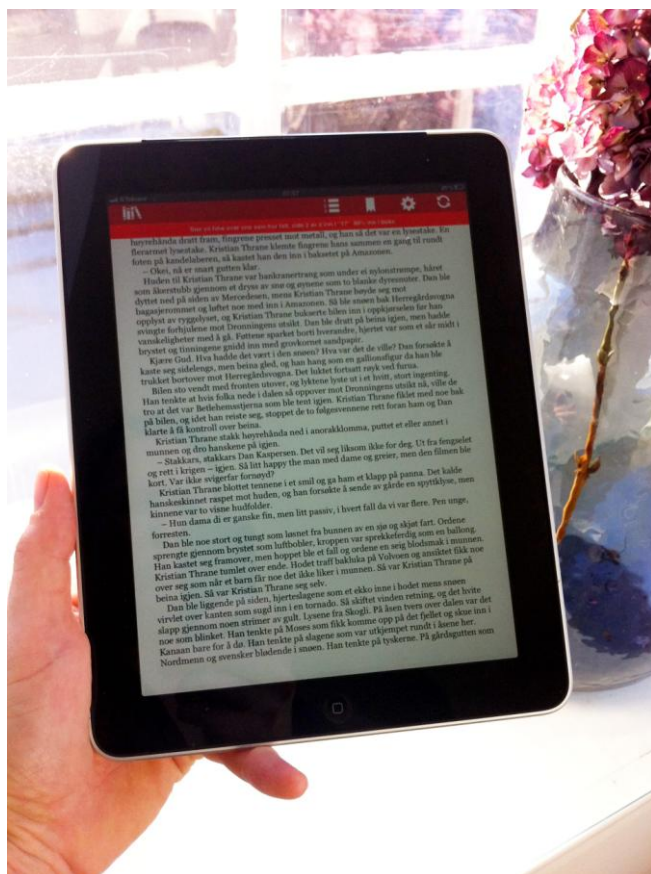
Det er et mål at Bokhandlerforeningen skal være en synlig aktør og delta i den offentlige debatten. I tillegg til å stille opp i intervju og bistå med fakta og tall, er det et mål å ha en godt oppdatert nettside med mest mulig informasjon om foreningens aktiviteter og bransjedata. Presseaktiviteter i 2011 har vært: Mammutsalget, Rivertonprisen, Bokundersøkelser, Litteraturstipend, Oslo bokfestival, Leselystaksjonen, Bokavtalen, Mva-fritak for e-bøker, Bjørnsonstipendet, Boklista og Bokhandlerprisen.

Bokhandlerforeningen var referert til over 600 ganger i ulike medieoppslag i løpet av 2011.

Digitalisering og e-bøker

Felles standarder i bunn med mulighet for ulike forretningsmessige modeller på toppen, sikrer både en felles teknologi, konkurranse og åpne løsninger.

Omstilling

Det digitale markedet er et komplekst og dynamisk samspill mellom nye forretningsmodeller, nye produkter, rettighetsspørsmål, teknologi og brukervaner. Det innebærer kostbare og tidkrevende omstillinger for den tradisjonelle bokhandelen for å imøtekomme de behov forbrukeren har med hensyn til valgfrihet til kanal og format. Samtidig gir ny teknologi en unik mulighet til å videreutvikle markedet for kultur og litteratur.

Flertallet av bokhandlerne våre startet i 2011 å formidle og selge e-bøker. Den enkelte kjede/bokhandler står nå midt i en spagatøvelse hvor de går fra en organisasjon og økonomisk struktur basert på salg av fysiske produkter til en ny forretningsmodell hvor de i langt større grad vil bli leverandører av tjenester som skal dekke brukernes behov for kunnskap, læring, opplysning, utvikling og underholdning i flere former, formidlet i flere medier. Investeringer knyttet til digitalisering og nye forretningsmodeller er kostbare og tidkrevende og det vil ta tid før investeringene lønner seg.

Norge er et lite marked og vi har ikke mulighet til å gi fra oss en stor del av omsetningen til store globale aktører som Amazon, Apple og Google, hvis vi samtidig skal klare å utvikle, ivareta og formidle et mangfold av god kvalitetslitteratur på norsk.

Det er avgjørende at brukervennligheten i bokhandelens kjøpsløsninger for e-bøker blir gode.

Åpen løsning med felles standarder og plattform

Når Amazon, Adobe, Apple, Google og Microsoft konkurrerer, så gjør de det i et verdensmarked. Norge er et lite land, og vi har tradisjon for å samarbeide om grunnleggende teknologi. Det sikrer at løsningene er åpne for alle brukere, og løsningene blir billigere å utvikle. I 2009 gikk derfor 15 norske forlag og nettbokhandlere sammen om å lage en felles åpen løsning, det vil si at du kan lese e-bøker på hvilke plattformer (PC, lesebrett, mobiltelefoner etc.) du selv ønsker, i motsetning til Amazons Kindle som er et lukket system.

Løsningen kan sammenlignes med opprinnelige Bankenes Betalings-sentral. En norsk oppfinnelse, eid av bankene sammen, men sikret at alle bankkunder kan bruke alle terminaler og alle minibanker. Vi mener utgangspunktet med felles standarder i bunn og mulighet for ulike forretningsmessige modeller på toppen, sikrer både en felles teknologi og konkurranse.

Omstridt boksky

Første fase av prosjektet var klart i 2010. Samme år lanserte Apple iPad. For å kunne lese e-bøker på ios plattform, fikk bransjen på plass en egen nettleser, denne fikk arbeidsnavnet Bokskya og var ferdig utviklet i 2011. Dette var ikke, som mange trodde, og som bransjen må ta selvkritikk for ikke å ha kommunisert tydelig nok; en ny nettbokhandel, men kun en software på en server som sikrer at når man kjøper en bok på en norsk nettbokhandel, så legges boken automatisk ut på en server på internett, også kalt skyen, etter at man har betalt. Den merkes med kundens navn, og kunden kan til evig tid lese denne der via en nettleser eller laste den ned til PC, Mac, mobiltelefon eller lesebrett. Alle bøker man kjøper, uavhengig av hvilke norske nettbokhandler man handler hos, legges i samme folder på denne serveren.

Løsningen høstet sterk kritikk for manglende brukervennlighet og dårlig utvalg. Bransjen har lansert første utgave, og arbeider kontinuerlig for å gjøre tjenestene mer brukervennlige og utvalget av titler bedre. I løpet av 2011 fikk forlagene på plass avtaler som sikrer forfatternes rettigheter. Nå kommer nye bøker i stadig større grad parallelt som både papirbok og e-bok og gjør det mulig for bokhandlene å tilby leserne et bedre tilbud.

Mva-fritaket må være uavhengig av format

Finansdepartementet har klargjort at mva-fritaket på bøker ikke gjelder uavhengig av format. 1. juli 2011 trådte et nytt system for innkreving av mva for utenlandske aktører i kraft. Bokhandlerforeningen mener primært at en bør ha en teknologinøytral definisjon av mva-fritaket, slik at parallelle utgivelser fritas. Hensikten med mva-fritaket er å bevare det norske språket – en begrunnelse som kanskje er viktigere enn noen gang. Målet er å gi leseren tilgang til bredden av e-bøker på norsk. Til tross for likebehandling med utenlandske e-bøker vil et lite språkområde som norsk uansett ikke prismessig kunne konkurrere med et verdensspråk som engelsk.

Litterære priser og stipend

Jørn Lier Horst fikk Bokhandlerprisen 2011 for boken *Vinterstengt*.

Bokhandlerprisen

Jørn Lier Horst (41) fikk Bokhandlerprisen 2011 for boken *Vinterstengt*. Bokhandlerprisen 2011 ble delt ut på Litteraturhuset av kulturminister Anniken Huitfeldt. Bokhandlerprisen deles ut til en norsk forfatter av en av årets bøker innenfor skjønn/genereell - eller barne- og ungdomslitteratur. Prisvinneren kåres etter avstemming der alle som arbeider i norsk bokhandel kan delta.

Følgende bøker ble nominert til Bokhandlerprisen 2011

Gert Nygårdshaug; *Chimera*, Levi Henriksen; *Dagen skal komme med blå vind*, Margaret Skjælbred; *Du skal elske lyset*, Eystein Hanssen; *Giftstrøm*, Jo Nesbø; *Gjenferd*, Tomas Espedal; *Imot naturen*, Gaute Heivoll; *Kongens hjerte*, Gunn Marit Nisja; *Naken i hijab*, Jan Kjærstad; *Normans område*, Jørn Lier Horst; *Vinterstengt*.

Alle de nominerte bøkene ble presentert på en egen film i regi av Fagskolen for bok og papir. Filmen ble lagt på YouTube og vist under prisutdelingen. Bokhandlerprisen ble omtalt i media i ulikt omfang 500 ganger i løpet av 2011.

Bokhandelens forfatterstipend

Lisa Aisato fikk bokhandelens barnebokstipend. Kristin Ribe fikk stipendet på 200.000 for romanen Syn.

Bokhandlerforeningens direktør Trine Stensen, leder i NBU Bjørn Ingvaldsen og stipendmottaker Lisa Aisato

Bokhandelens forfatterstipend

Lisa Aisato (30) mottok Bokhandelens barnebokstipend på 40.000 kroner. Stipendet ble delt ut under Oslo bokfestival 16. september. Aisato er en original forfatter som lager kvalitetsbøker for små barn, bøker som også voksne kan ha stor glede av, heter det i begrunnelsen fra Norske Barne- og ungdomsbokforfattere (NBUs) litterære råd.

Kristin Ribe fikk bokhandelens stipend på 200.000 kroner for romanen Syn. Stipendet ble delt ut under Oslo bokfestival. Om Syn heter det i begrunnelsen fra Forfatterforeningens Litterære råd: "det er ikkje berre kva som blir sagt, men like mykje korleis, som er bokas styrke."

Agnar Lirhus (33) og Monica Aasprong (42) fikk tildelt Bokhandelens forfatterstipend 2011 på 60.000 kroner hver. Stipendene ble utdelt under Bokhandlerforeningens og Forleggerforeningens fagdag 8. juni.

Bokhandlerforeningen samarbeider med NBU og Den norske Forfatterforening om stipendene, og det er deres litterære råd som innstiller. Det er norske forfattere i etableringsfasen som skal nyte godt av pengene. Ett av stipendiene kan også tildeles en forfatter det er grunn til å knytte forventninger til i forbindelse med en særskilt utgivelse.

Rivertonprisen

Chris Tvedt fikk Rivertonprisen for beste norske krim 2010 for Dødens sirkel. Rivertonprisen er et samarbeid mellom Rivertonklubben, Bokhandlerforeningen og Forleggerforeningen, og ble utdelt på Litteraturhuset. Prisen, Den gygne revolver, deles ut til forfattere av fjorårets beste kriminallitterære arbeid. Prisvinneren kåres av Rivertonklubbens litterære råd.

Bjørnsonstipendet

Bjørnsonstipendet 2011 ble tildelt Jan Roar Leikvoll under åpningen av Bjørnsonfestivalen i Molde. Stipendet tildeles en forfatter det er grunn til å knytte betydelige forventninger til. Forfatterstipendet, bestående av diplom og kr.15.000,-, deles ut hvert år i forbindelse med åpningen av Bjørnsonfestivalen i Molde i august. Bokhandlerforeningen etablerte Bjørnsonstipendet i 1997, i samarbeid med Bjørnsonfestivalen i Molde og Den norske Forfatterforening.

Felles bokprosjekter

Leselystaksjonen er landets største fellesaksjon for å fremme boka og lesegledden hos norske skolebarn.

Leselystarrangement i Spikersuppa i forbindelse med Oslo bokfestival.

Leselystaksjonen

Leselystaksjonen er landets største fellesaksjon for å fremme boken og lesegledden hos norske skolebarn. Leselystaksjonen er todelt og består av aksjonene Leselystboka som finner sted om våren og Leselystaksjonen som finner sted om høsten.

Leselystboka er en gave fra bokhandelen til elevene på 6. og 7. trinn. Fem forskjellige titler deles ut gjennom bokhandelen i forbindelse med Verdens bokdag 23. april. I 2011 ble aksjonen gjennomført for 8. gang og 384 bokhandlere og 1.540 skoler deltok. I alt ble det delt ut 91.000 bøker. Målsetningen er å gi barna leseglede gjennom å la dem velge en egen bok blant fem utvalgte, attraktive titler, samt sikre at elevene får et positivt bekjentskap med både bøker og bokhandelen.

Leselystaksjonen om høsten gjennomføres først og fremst i skolen og består av en rekke lesekonkurranser knyttet til bl.a. quizoppgaver og mengdelesing for elever i 1.-7. trinn. Aksjonen har 2 år på rad samarbeidet med NRK Super. Aksjonen lager en egen katalog med oversikt over nye barne- og ungdomsbøker. I 2011 deltok 1537 skoler. Leselystaksjonen varte fra 17. oktober til 4. november 2011.

Leselystaksjonen har mottatt økonomisk støtte til prosjektet Leselystboka på 650 000 kroner per år fra Utdanningsdirektoratet, via Lesesenteret i Stavanger. Øvrig finansiering står bokhandelen og forlagene for. Leselystboka er forespeilet videre statlig støtte ut 2014.

Mammutsalg

Mammutsalget er et av bokbransjens sterkeste merkenavn og trekker tusenvis av bokinteresserte til bokhandlerne i løpet av de to ukene salget pågår. 74 prosent av landets befolkning vet hva Mammutsalget er, viste en undersøkelse Synovate gjennomførte for Mammutkomiteen i januar 2011.

I 2011 deltok 540 bokhandler på Mammutsalget som for første gang startet torsdag. Salget pågikk fra 17. februar – 5. mars. 71 forlag deltok med til sammen 827 titler. Netto omsetning ble 52,4 millioner (utfakturert fra distribusjonssentralene FS og SD, og Fagbokforlaget). Mammutsalget er organisert og eid av Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen i fellesskap. Hensikten med Mammutsalget er å tilby bokkjøpere gode bøker med bredde i emner til en redusert pris. Foreningene har som mål at Mammutsalget skal være det beste boksalg i markedet.

Gavekort

De fleste bokhandler deltar i den elektroniske gavekortordningen. Bokhandelens gavekort kan benyttes i de fleste av landets bokhandler uavhengig av kjedetilhørighet. I 2011 ble det utstedt over 50.000 gavekort og det ble innløst gavekort for over 16 millioner kroner i bokhandelen. Gavekortløsningen leveres av Oberthur.

Oslo bokfestival

Oslo bokfestival med et omfattende program, flere forfattere og scener enn året før.

Oslo bokfestival

Helgen 16. til 18. september 2011 arrangerte Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen i samarbeid med en samlet bokbransje Oslo bokfestival for andre gang - med et større program, flere forfattere, og et betydelig videreutviklet festivalområde i Spikersuppa og på Karl Johan og enda flere "frie" scener i sentrum - innenfor de samme budsjetttrammene som i 2010. Besøket var på 113.000. Det er et svært godt tall, men er 8.000 færre enn i 2010. Tallene tyder imidlertid på at om de objektive forholdene – været – hadde vært som i fjor, ville vi ha overgått fjorårets besøk.

I alt deltok mer enn 250 forfattere på over 230 arrangement i løpet av helgen. Det omfattende programmet ble avholdt på 25 scener i Spikersuppa, Den Norske Opera, Litteraturhuset, i forlagshus, bokhandler, salgstelt og kafeer. Bransjen markerte seg positivt i media gjennom omfattende oppslag i aviser, radio og TV som ga festivalen eksponering over hele landet. Salget i festivalteltene var derimot svakere enn i fjor. Velvillige og gode samarbeidspartnere bidro til at Oslo bokfestival ble en suksess, ikke minst Oslo kommune som la forholdene til rette.

Visjon

Bokbransjen skal i fellesskap arrangere den beste festivalen for boka og leseren noen gang i Norge.

Målsetning

Festivalen skal fremme boka og lesegledden. Festivalen skal være synlig i bybildet, i media og på nettet i den perioden den foregår.

Målgruppe

Bokfestivalen skal nå et bredt publikum og sette dagsorden overfor media med hele bransjen som avsender.

Organisering

Bokfestivalen er blitt gjennomført med solid ledelse fra Eivind Volder Rutle og Åse Garten Galtrud. Festivalens øverste organ har vært en styringsgruppe satt sammen av representanter for bokhandler, forlag og bokklubb, ledet av Elisabeth Steen, Oktober Forlag.

Bransjestatistikk, undersøkelser og analyser

Bokhandlerforeningen skal bli bransjens beste på å dokumentere bransjefakta.

Videre satsning på statistikk

Bokbransjen har et stort behov for å dokumentere kvantitativ og kvalitativ informasjon. Bokhandlerforeningen har i 2011 fortsatt å videreutvikle og styrke disse områdene. I samarbeid med medlemmene fortsetter foreningen å utvikle effektive metoder for innsamling og bearbeiding av statistikk.

Estimert totalomsetning i norsk bokhandel

Salgstallene er estimert på bakgrunn av normtall for 2010 og innkjøpstall for 2010. Tallgrunnlaget dekker ca 80 prosent av den totale omsetningen. Kilde: DnB Normtall og innkjøpstatistikk.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Driftsinntekter (est.) [mill]	4768,5	4883,7	5046,8	5042,2	5114,4	5049,6
Avgiftsfritt salg (est.) [mill]	2991,3	3162,4	3222,1	3284,9	3376,7	3249,5
Bokandel [%]	62,7%	64,8%	63,8%	65,1%	66,%	64,4%
Endring driftsinntekter [%]	2,11%	2,42%	3,34%	-0,09%	1,43%	-1,27%
Endring avgiftsfritt [%]	1,9%	5,72%	1,89%	1,95%	2,79%	-3,77%

Boklista 15 på topp i 2011

1. Jo Nesbø, *Gjenferd*
2. Lars Mytting, *Hel ved*
3. Tatiana de Rosnay, *Saras nøkkel* (billigbokutgave)
4. Kathryn Stockett, *Barnepiken* (billigbokutgave)
5. Bibel 2011
6. Karin Brunk Holmqvist, *Potensgiverne* (billigbokutgave)
7. Lori Lansens, *Reisen hjem*
8. Lars Kepler, *Hypnotisøren* (billigbokutgave)
9. Jo Nesbø, *Panserhjerte* (billigbokutgave)
10. Jan-Erik Fjell, *Tysteren*
11. Tatiana de Rosnay, *Saras nøkkel*
12. Jo Nesbø, *Snømannen* (billigbokutgave)
13. Jo Nesbø, *Flaggermusmannen* (billigbokutgave)
14. Hexeberg/Sakariassen, *Frisk med lavkarbo:100 oppskrifter*
15. Camilla Läckberg, *Fyrvokteren* (billigbokutgave)

Oversikten viser de mestselgende titlene i 2011, uavhengig av sjanger og utgivelseår

1.

2.

3.

Boklista og salgshall

Boklista ble i 2010 publisert hver mandag i Dagbladet. Fra 1.1.2011 tilbød vi Boklista til alle redaksjoner. I dag trykkes Boklista i Dagbladet, VG, Aftenposten og noen mindre aviser. Listen viser mestselgende bøker basert på salg over disk i et utvalg som representerer omlag 80 prosent av omsetningen i norsk bokhandel. Rapporteringen foregår ukentlig, og dekker bøker som er allment tilgjengelige. Listen fører til økt oppmerksomhet rundt bøker og bokhandelen, og bidrar dermed positivt for bransjen. Utover samarbeidet med avisene har vi i 2011 levert ulike boklister til en rekke medier på forespørsel. Dette er populært stoff, samtidig som det gir oss en mulighet til å vise frem hvilke bøker som er populære.

I 2011 har foreningen videreført og videreutviklet ordningen med abonnementsløsning for salgshall til forlag.

Metode

Boklista utarbeides på grunnlag av salgshall fra et representativt utvalg av landets bokhandler. Tallene baserer seg på antall solgte eksemplarer av den enkelte tittel. For at bøkene skal bli med på listen må boken være solgt i mer enn én kjede. De deltakende bedriftene omfattet ved utgangen av 2011 følgende butikker/kjeder: Ark Bokhandel (102 butikker), Notabene (145 butikker), Norli (57 butikker), Libris (120 butikker), Fri Bokhandel (22 av 122 butikker), Tanum (14 butikker), Haugen Bok og Akademisk Kvarter. Bokdata henter vi fra Den norske Bokdatabasen AS.

Økonomiske nøkkeltall

Normtallsundersøkelsen

Normtallsundersøkelsen 2010 viste et positivt driftsresultat på 1,3 prosent, for 2009 var driftsresultatet 1,3 prosent. Omsetning (DI) per butikk har i samme periode falt fra 8,3 millioner til 7,8 millioner. Bokandelen har økt siden 2002 da den lå på 64,1 prosent, for 2010 er bokandelen på 66,5 prosent. Bruttofortjenesten har fra 2009 til 2010 har økt fra 41,7 prosent til 44,1 prosent.

Tallene i normtallsundersøkelsen er ikke direkte sammenlignbare med tallene fra tidligere år på grunn av endringer i rapporteringsgrunnlaget.

Metode

Normtallsundersøkelsen er en landsdekkende undersøkelse som gir et utfyllende bilde av økonomien i norsk bokhandel. Tallene publiseres hvert år av Bokhandlerforeningen. Undersøkelsen dokumenterer viktige økonomiske nøkkeltall for bransjen, og brukes aktivt både av medlemmene og andre, bl.a. i forbindelse med budsjettarbeid.

En oversikt over nøkkeltallene for 2010 ligger på Bokhandlerforeningens nettsider. Resultatene fra undersøkelsen som viser 2011-tallene vil foreligge i løpet av høsten 2012.

Normtall

Sammendrag	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Bruttofortjeneste	38,8 %	38,3 %	38,7 %	39,1 %	41,7 %	44,1 %
Andre inntekter	0,5 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %	1,0 %	0,7 %
- Lønn	18,1 %	17,6 %	17,6 %	19,2 %	19,1 %	19,4 %
- Lokaler	7,8 %	7,9 %	8,1 %	9,7 %	10,5 %	11,2 %
- Reklame	2,4 %	2,2 %	2,5 %	2,3 %	1,9 %	1,7 %
- Avskrivninger	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,8 %	2,6 %	3,0 %
Driftsresultat	2,7 %	2,9 %	2,6 %	-0,6 %	1,3 %	2,5 %
Netto finans	0,5 %	0,7 %	-0,1 %	1,6 %	0,5 %	0,6 %
Ord.res.før skatt	2,2 %	2,2 %	2,6 %	-2,2 %	0,8 %	1,9 %

Innkjøpsstatistikk

Bokhandelens innkjøp endte på 1,64 milliarder i 2011 og viste en nedgang på 1 prosent fra 2010.

Bokhandelens innkjøp fra sentralene

Innkjøpene for 2010 viste en samlet nedgang på to prosent, mens innkjøpene i allmennmarkedet var uforandret. Innkjøpene av skjønnlitteratur gikk opp 1 prosent fra 2010 til 2011, mens innkjøpene av generell litteratur gikk ned 1 prosent. Innkjøp av billigbøker var uforandret. Nedgangene i skolebokinnkjøpene skyldes i hovedsak kunnskapsløftet og at det nå kjøpes inn bøker for flere år av gangen. Skolebokinnkjøpene vil komme i bolker og vi vil se store svingninger i skolebokinnkjøpene fra år til år.

Metode

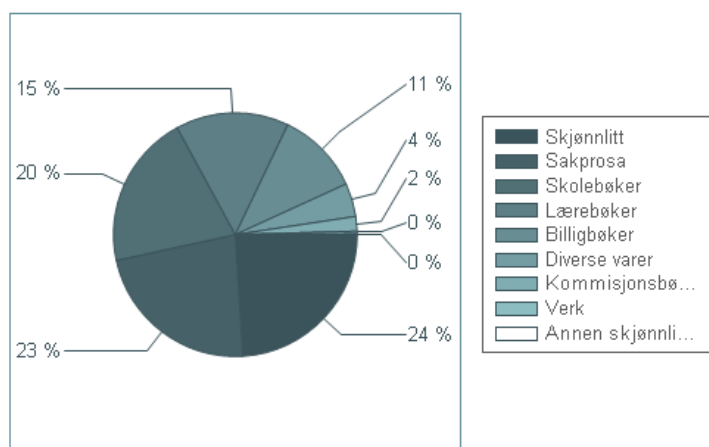
Innkjøpstallene viser bokhandelens kjøp av bøker fra distribusjonssentralene Forlagsentralen og Sentraldistribusjonen. Tallene antas å dekke om lag 80 prosent av innkjøp til butikkene. De resterende innkjøpene antas å komme direkte fra forlag (lokallitteratur) eller fra andre distributører i inn- og utland (f.eks. Bladsentralen).

Allmennemarkedet uforandret fra 2010

	Innkjøp (mill.)	Endring fra 2010
☐ Skolebøker	336,1	-7 % ➡
Skolebøker for grunnskolen	205,3	-11 % ➡
Skolebøker for videregående skole	130,9	-1 % ➡
☐ Lærebøker	246,9	7 % ➡
Lærebøker for høyere utdanning	197,9	7 % ➡
Fagbøker for profesjonsmarkedet	49,0	5 % ➡
☐ Sakprosa	371,5	-1 % ➡
Norsk sakprosa for voksne	225,7	0 % ➡
Oversatt sakprosa for voksne	115,1	-1 % ➡
Norsk sakprosa for barn	11,2	-7 % ➡
Oversatt sakprosa for barn	19,5	1 % ➡
☐ Skjønnlitt	394,4	1 % ➡
Norsk skjønnlitteratur for voksne	106,4	4 % ➡
Oversatt skjønnlitteratur for voksne	149,1	4 % ➡
Norsk skjønnlitteratur for barn	59,8	-9 % ➡
Oversatt skjønnlitteratur for barn	79,1	2 % ➡
☐ Billigbøker	181,9	0 % ➡
☐ Verk	5,7	19 % ➡
☐ Kommissjonsbøker	31,7	-1 % ➡
☐ Diverse varer	72,9	-5 % ➡
☐ Annen skjønnlitteratur	2,0	-1 % ➡
Totalt	1643,1	-1 % ➡

Figuren viser innkjøp fra sentralene (mill) og prosentvis endring fra 2010.

Bokhandlerkjøp fra SD og FS 2011, fordelt på bokgrupper

Forbrukerundersøkelser

Bokhandelen opprettholder sin markedsposisjon som den viktigste kanalen for kjøp av bøker. Netthandel tar stadig større markedsandeler.

Halvårig markedsundersøkelse om kjøpsvaner og handelskanaler

Bokundersøkelsen gjennomført av Synovate i desember for Bokhandlerforeningen viser at andelen som har kjøpt en eller flere bøker siste året ligger stabilt høyt. 70 % oppgir å ha kjøpt bøker siste året.

Bokhandelen opprettholder sin markedsposisjon som den viktigste kanalen for kjøp av bøker. 61 % oppgir at den siste boken de kjøpte, kjøpte de i bokhandelen. 15 % oppgir at de kjøpte boken på nettet, opp fra 11 % i fjor.

Om markedsundersøkelsen

Hvert halvår (i juni og desember) utfører Synovate på oppdrag fra Bokhandlerforeningen en undersøkelse av kjøpsvaner for bøker. Undersøkelsen baserer seg på et landsrepresentativt utvalg av befolkningen over 15 år, valgt ut av Synovate for å representere et tverrsnitt av befolkningen. Undersøkelsen gjennomføres for å kunne følge utviklingstrekk, særlig i bokkjøpernes bruk av handelskanaler. Undersøkelsen ble første gang gjennomført i desember 2004.

Fagskolen for bokbransjen

Kompetente og motiverte medarbeidere er en viktig suksessfaktor.

Konkurransen i bokbransjen er sterkere enn noen gang. Kompetente og motiverte medarbeidere er kanskje den viktigste suksessfaktor for å lykkes i konkurransen med andre forhandlere.

Skolen legger vekt på å gi studentene kompetanse i de fleste fagområder man har behov for som ansatt i bokhandel og/eller forlag: Økonomi, ledelse, markedsføring, jus, forlagsdrift, butikk- og kjededrift, litteratur- og bransjekunnskap. En vesentlig del av litteraturkunnskapen tilegnes via brevundervisningen som gjennomføres over et år, fra august til juni. Skoleperioden deles i 3 bolker; høst, vinter og vår med 3-4 ukers undervisning hver gang. Dette for å redusere studentens fravær og behovet for vikar reduseres betraktelig. Studieturen i 2011 gikk til København.

Fagskolen for bokbransjen får gode tilbakemeldinger både fra studenter og bedrifter som har studenter på skolen. Det fordi det faglige opplegget ved skolen er nært knyttet opp til bedriftens behov for kompetanse.

Skolen uteksaminerte 13 studenter våren 2011. Se bildet over. Kull 2011- 2012 består også av 13 studenter.

I 2009 fikk Fagskolen studiet godkjent av Nokut (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen). Fagskolen inngikk en samarbeidsavtale med Høgskolen i Telemark og dette medfører at studentene får 30 studiepoeng ved gjennomført studie. Fagskolen valgte i 2011 å endre navn fra Fagskolen for bok og papir til Fagskolen for bokbransjen for bedre å kommunisere skolens aktivitet. Skolen drives som en stiftelse, eiet av Bokhandlerforeningen. Skolens lokaler er i Bokhandelens hus. Det er to ansatte ved Fagskolen, på totalt ett årsverk. For mer informasjon: www.fagskolen.no.

Bransjeinformasjon og annen medlemsservice

Aktiv hjemmeside

Her offentliggjøres fortløpende foreningens hovedstatistikk, i tillegg til presentasjoner av aktuelle saker og presentasjon av foreningen og foreningens arbeidsområder. Her finner man også brosjyrer man kan laste ned: Minifakta, Bokavtalen, Litteraturabonnementene.
www.bokhandlerforeningen.no

Bokforum

Bokforum er Bokhandlerforeningens informasjonsskriv til medlemmene. Det ble i 2011 sendt ut 12 nummer av *Bokforum*. *Bokforum* sendes per e-post. Målet er at man også skal finne det meste av informasjonen i *Bokforum* på våre nettsider.

Digiboknytt

Bokhandlerforeningen startet i 2011 å sende ut ukentlige nyhetsbrev med oppsummeringer hentet fra et utvalg blogger, nyhetsbrev og nettsider over de viktigste digitale hendelser siste uke. I alt ble det sendt ut 34 nyhetsbrev. Nyhetsbrevet sendes til de av våre medlemmer som ønsker å abonnere på dette.

Medlemsfortegnelsen

Bokhandlerforeningen tilbyr en oversikt over alle bokhandler i landet som er medlem av foreningen. Medlemsfortegnelsen selges som Excel-fil, og inneholder adresser, e-post, telefon- og faksnummer og kjedetilhørighet.

Bok & samfunn - www.bokogsamfunn.no

Bok & samfunn er et bransjeblad som utgis hver 14. dag av Bokhandlerforeningen. Bladet består av fire personer. I tillegg til papirutgaven har *Bok & samfunn* egne nettsider som fortløpende oppdateres med aktuelt bransjestoff og bokstoff.

Redaktør er Dag H. Nestegard. *Bok og samfunn* er organisert som et eget AS. Aksjene er 100 % eid av Bokhandlerforeningen. Styreleder er Bokhandlerforeningens direktør.

Utvalg og representasjon 2011

Valgkomiteen

Martin Antonsen (leder), Bokhuset Libris
Anne Bjørg Røed, Gravdahl Bokhandel
Mette Reke, SiS Bok

Bransjerådet

Siri J. Strømmevold, Tynset Bokhandel
Randi S. Øgrey/Trine Stensen, Bokhandlerforeningen

Godkjenningsutvalget

Lars-Ove Hammer, Haugen Bok
Anne Bjørg Røed, Gravdahl Bokhandel
Randi S. Øgrey/Trine Stensen, Bokhandlerforeningen
Sidsel Henriksen (sekr.), Bokhandlerforeningen

Økonomiutvalget

Anne-Regine Bakstad (leder), Tanum
Ståle Åbotsvik, Akademisk Kvarter
Randi S. Øgrey/Trine Stensen, Bokhandlerforeningen
Ingeborg Ekre, Bokhandlerforeningen

Digitaliseringsutvalget

Arild Bjørn-Larsen (leder)
Pål Løwe, Akademika
Morten Aas, Libris
Anne S. Posner Studia A/S
Randi S. Øgrey/Trine Stensen, Bokhandlerforeningen
Anne Schiøtz, Bokhandlerforeningen

Merkur-Bok – styringsgruppen

Siri J. Strømmevold, Bokhandlerforeningen
Randi S. Øgrey/Trine Stensen, Bokhandlerforeningen

A/S Bokhandelens Hus

Arne Medlien (styreleder) Bokhandlerforeningen
Randi S. Øgrey/Trine Stensen, Bokhandlerforeningen

Styret for Fagskolen for bokbransjen

Randi S. Øgrey/Trine Stensen, (leder), Bokhandlerforeningen
Per Christian Opsahl / Odd Magnus U. Nilsen, Forleggerforeningen
Pål Løwe, Akademika
Morten Aas, Libris
Anne Gaathaug, Kagge

PR Mammut

Lise Owren, Tanum
Christine Rytter Evensen, Ark
Anne Schiøtz, Bokhandlerforeningen

Styret foreningen !les

Randi S. Øgrey/Trine Stensen, Bokhandlerforeningen

European Booksellers Federation (EBF)

Randi S. Øgrey/Trine Stensen, Bokhandlerforeningen

Norsk Barnebokinstitutt

Randi S. Øgrey/Trine Stensen, rådsmedlem Bokhandlerforeningen
Kathrine Wegge, vara, Bokhandlerforeningen

Bokfestival styringsgruppe

John Tørres Thuv, Ark Bokhandel/Bokhandlerforeningen
Randi S. Øgrey/Trine Stensen, Bokhandlerforeningen
Anne Schiøtz (prosjektdeltaker tom OBF 2011), Bokhandlerforeningen

Leselystaksjonen styringsgruppe

Kathrine Wegge (prosjektleder)
Berit Dahl Folden, Tanum
Svein Arild Jordanger, Norli
Randi S. Øgrey/Trine Stensen, Bokhandlerforeningen

Litteraturpolitisk samarbeidsforum

Siri J. Strømmevold, Tynset Bokhandel/Bokhandlerforeningen
Randi S. Øgrey/Trine Stensen, Bokhandlerforeningen

Bokhandlerforeningen

Øvre Vollgate 15

0158 Oslo

Tlf: 22 39 68 00

E-post: [firmapost @bokhandlerforeningen.no](mailto:firmapost@bokhandlerforeningen.no)

www.bokhandlerforeningen.no